

Oponentský posudok

na súbor prác o divadle a súbore umeleckých výstupov
k habilitačnému konaniu Mgr. art. Vladislavy Fekete, ArtD.

Mgr. art. Vladislava Fekete, ArtD. je všestranná divadelná odborníčka: dramatička, dramaturgička, režisérka, kritička a manažérka, ktorej pôsobenie presahuje rámce Slovenskej republiky a má pozitívny dopad na divadlo v regióne a Európe. Pôsobí v intenciách zapájania slovenského divadla do globálnych rámcov a prezentácií slovenského divadelného umenia vo svete. Prostredníctvom projektov Divadelného ústavu sa pričínila o rozvoj slovenskej dramatickej tvorby (Nová dráma/New dráma – knižná edícia a festival, súťaž o slovenskú a českú drámu, Štúdio 12, New writing – dielne kreatívneho písania, Mliečne zuby) a prispela k prehlbovaniu vzťahu k divadlu prostredníctvom neformálneho kreatívneho vzdelávania.

Vladislava Fekete v hrách spracúva pálčivé spoločenské otázky angažovaným prístupom. Jej drámy *Krátke spojenie a Prežitie* sa zaraďujú medzi špičkové hry slovenskej vojvodinskej literatúry (reprezentovanej tvorbou VHV, Michala Babiaka a iných) a sú dôležitým ohniskom v zachovaní tohto minoritného kultúrneho kontextu (ako autochtónneho variantu slovenskej kultúry pretrvávajúceho tri storočia) vysokohodnotnou umeleckou artikuláciou zásadných spoločenských a psychologických otázok, akými sú: emigrácia, spoločenská integrácia, povojnová trauma, rozklad tradičného systému hodnôt atď. Jej tvorba posúva celoslovenský (tiež menšinový) kultúrny kontext v smere progresívnych tendencií. Nastolovaním tzv. balkánskych otázok (vojnové konflikty, tranzícia spoločnosti) v kontexte slovenského divadla prispieva k vzájomnému interkultúrnemu priblíženiu dvoch národov – slovenského a srbského (resp. bosniackeho a chorvátskeho), zároveň týmto témam dáva univerzálne znenie. Postavy a témy, ktoré zobrazuje v textoch v dynamických dialógoch občas na hrane tragikomédie či tragickej grotesky, svedčia o jej kritickom, neiluzívnom ale hravom a konštruktívnom postoji ku skutočnosti.

Vladislava Fekete sústavne profesionálne podporuje slovenské divadlo vo Vojvodine. Ako príklad uveďme jej pôsobenie v Umeleckej rade Slovenského vojvodinského divadla. Osobným zasadzovaním, kontaktmi a rozhľadenosťou v problematike dokázala viackrát vyprovokovať ku konštruktívnej debate kultúrnych, divadelných a politických činiteľov (oslavy 150 rokov slovenského vojvodinského divadla s radom akcií a dvojazyčných zborníkov).

Vladislava Fekete svoju zasvätenosť a vedomosti v oblasti súčasnej slovenskej dramatickej spisby uplatnila aj v podobe systematickej propagácie súčasnej slovenskej drámy vo svete. Vyzdvihneme antológiu slovenskej drámy vydanej v srbčine *Nova slovačka drama*, keďže sa jedná o prvom (tiež jedinom) výbere prezentujúcom slovenskú drámu v srbskom prostredí a jej význam je priekopnícky. Táto publikácia je reprezentatívny výber súčasných dramatických diel a autorov a obsahuje aj autorkin doslov bohatý na dôležité informácie o dejinách divadla na Slovensku, prehľad vývinu slovenskej drámy od obdobia tzv. slovenského štátu (1939-1945) po súčasnosť, analýzu aktuálnych tendencií a zápasu slovenskej dramatiky o suverenitu a kvalitu.

O renomé Vladislavy Fekete v rámci srbských divadelných kruhov svedčí jej účasť v práci komisie špičkového srbského divadelného festivalu Sterijino pozorje a intenzívna spolupráca s profesionálnymi inštitúciami v Srbsku (Divadelné múzeum, Srbské národné divadlo atď.) čím Vladislava Fekete priaznivo prispieva utužovaniu srbsko-slovenských kultúrnych a divadelných vzťahov a medzinárodnej reputácii slovenského divadla.

Vladislava Fekete sa úspešne prezentovala aj ako dramaturgička v projektoch *Green dráma* – zborníku dramatických textov na tému ekológie a environmentalistiky a *Ódy a frašky* – výberu hier, ktoré kriticky prehodnocujú postavenie Slovenska v Európskej únii. V publikácii *3xS* výberom relevantných inscenácií, v ktorých sa prejavili progresívne tendencie súčasného európskeho divadla a ich hĺbkovou analýzou prispieva k divadelnému mysleniu v širších umelecko-estetických súvislostiach. V ďalšej publikácii – *Žijeme divadlom* – zrekapitulovala činnosť Divadelného ústavu v rokoch 2010/2020, ale tiež aj podala víziu budúceho pôsobenia tejto inštitúcie.

Ako pedagogička Vladislava Fekete je zameraná na kvalitné formovanie mladých divadelníkov. V pedagogickej činnosti dôraz kladie na získavanie praktických skúseností v postupoch tvorivej interpretačnej činnosti a rozvoji imaginácie a samostatnej tvorivosti. Tiež by sme chceli zdôrazniť jej zasadzovanie sa o založenia subkatedry herectva národnostných menšín na Akadémii umenia v Novom Sade, čo malo za dôsledok viaceré pozitívne projekty (spolupráca Akadémie umenia v Novom Sade a VŠMÚ a pod.), avšak zatiaľ nie aj realizáciu pôvodnej iniciatívy.

Vo svojich teoretických prácach často reflektuje vzťah divadla k otázke každodennosti. V optike jej vnímania sú relevantné svetové tendencie, najmä performatívne postupy, témy a techniky, ktoré sa prejavujú v divadle. Ako teoretička a kritička vo svojich textoch Vladislava Fekete pracuje s relevantnou literatúrou a informačnými zdrojmi podávajúc prehĺbený výklad, kritické prehodnotenie a prísne trvanie na argumentácii a logike usudzovania. V teoretických a kritických textoch prejavuje rozhladenosť a zasvätenosť v súčasnej divadelnej literatúre a umeleckých tendenciách, najmä literatúry, ktorá sa zaoberá performatívnymi postupmi.

Na základe uvedených skutočností odporúčam **Mgr. art. Vladislava Fekete, ArtD.** udeliť umelecko-pedagogického/vedecko-pedagogického titul docent v odbore Divadelné umenie.

Zdenka Valent Belić, PhD.

Nový Sad, 24. 8. 2021